

Szerkesztési iroda:

Nagybecskerek.

Zápolya-utca 1-ső szám,

ahová a lap szellemi részét illető minden közlemény intézendő.

Kiadóhivatal:

Pleitz Fer. Pál könyvnyomdája Nagybecskerek, Zápolya-utca 1. hová a hirdetések, az előfizetések és a lap szétküldésére vonatkozó felzárkások intézendők.

Telefon 21. szám.

TORONTÁL

POLITIKAI NAPILAP.

Felölös szerkesztő: Dr. Brájer Lajos.

Előfizetési árak:
Egész évre ———— 24 kor.
Félévre ———— 12 .
Negyedévre ———— 6 .
Egy óra ———— 2 .
— Egyes szám ára 8 fill. —

Hirdetések

a kiadóhivatalban fogadtatnak el. Azonkívül az összes hirdetési irodákban.

Megjelenik

vasár- és ünneppnapok kivételével mindennap délután 5 órakor.

Nagybecskerek, 1905.

XXXIV. évfolyam. 203. szám.

Szerda, szeptember 6.

A kibontakozás új alapja.

Nagybecskerek, szeptember 6.

Fejérváry báró miniszterelnök második ischli utja alkalmat szolgáltatott megint a koalíciós lapoknak arra, hogy a legkalandosabb híreket terjesszék szét. Amikor a nemzet nyomasztó aggodalmak közt lesi az ország sivar állapotának jobbrafordulását, a közhangulatot irányító koalíciós lapok felkapnak a fantázia szabadon elővezetett tüzes paripájára és száguldoznak eszevesztett iramban olyan irányokban, hogy csak fokozzák az aggodalmakat.

A valóság az, hogy amíg a koalíciók mindenképpen törekuszenek arra, hogy a helyzetet még jobban összekuszálják, addig a Fejérváry-kormány áthatva igaz hivatásától, minden igyekezetét oda irányozza, hogy az országot a bonyodalomból kivesse.

A koalíció ridegen visszautasított minden kísérletet, hogy alkalmas kormány-programm alapján hozzájáruljon a nemzet és a korona közt felmerült ellentétek elsimításához, ellenben minden erejével oda-hatott, hogy a passzív rezisztenciát éleszsze. Sikertelenül is belelovagoltatnia a törvényhatóságok jelentékeny részét abba, hogy a passzív rezisztencia törvényes korlátait áthágva, kiterjesszék annyira, hogy ezzel elvonják az állam szerveitől az életneveket.

A koalíció ezzel a politikával hét hónap óta mindinkább közelebb hozta az országot az anyagi és erkölcsi letörés katasztrófájához, de egy vonalnyival se hozta közelebb a magyar vezényszó elérhetőségéhez. A király ebben a kérdésben nem akar engedni és a bármily tágas határokat kiterjesztett passzív rezisztenciával se lehet őt kényszeríteni arra, hogy engedjen. Világos ebből, hogy a koalíció ellenállási taktikája nem a király elhatározására, hanem az ország belső viszonyaira gyakorol súlyos nyomást.

Bármilyen legyen is a kormány, amelynek feladata az ország ügyeinek gondos vezetése, az állam szükségleteinek ellátása, nem nézheti összetett kezekkel, hogy az állam minden közhasznú szükséges intézménye meg legyen támadva, felbomoljon minden belső rend, illuzoriussá váljék minden törvény.

A korona és az államhatalom tekintélyének meghurcolásával a nemzet öngyilkossági kísérletet követett el. A kormány legszentebb kötelességének tartja, hogy ennek sebeitől a nemzetet lábraállítsa. Ezért kellett módot találnia, hogy a korona és a nemzet közötti összhang helyreállítására, a szörnyű válságból való békés kibontakozásra ne szoruljon kizárólag a koalíció kegyelmére. Keresett és talált is más alapot.

Ez az új alap az ország és népeinek anyagi és szellemi fellendítésére szolgáló nagyszabású gazdasági, kulturális és szociális reformok életbeléptetése a nemzeti irányban való fejlődés lehetőségével.

Korszakalkotó reformokból készített elő a kormány programot, amelytől jogosan feltételezhető, hogy az ország népeinek minden rétegében kell, hogy visszhangot keltsen, mert ezek a reformok olyan határozatosan emelik egyszerre a nemzet jólétét, közművelődési és társadalmi haladását, hogy ezekért bizonyára kész lesz a nemzet türtöztetni magát a katonai vezényszó kérdésében.

Fejérváry báró miniszterelnök újabb ischli utja nem szolgált tehát egyébre, minthogy ezt a programot a király előtt ismételtelen kifejtse.

Ha tehát a megsanyargatott nemzet azzal a reményteljes várakozással nézett a miniszterelnök utóbbi ischli útjának eredménye felé, hogy az közelebb fogja hozni a kibontakozás lehetőségét, úgy ebben a várakozásában nem csalódott, mert a kor-

mány megtalálta erre azt a leghelyesebb alapot, amelyben az országot biztos kézzel kivezetheti a zavarokból és rohamosan viheti előre a boldogulás útján.

Sürgős felhívás a községi jegyzői és segédjegyzői karhoz.

Ma vettem a D. M. K. E.-nek kirándulási utitervét és programját Pancsováról—Herkulesfürdőbe, mely a következő:

Szeptember 12-én Pancsova, indulás hajóval reggel 6 órakor. Ebéd a hajón. Orsova, érkezés d. u. 3 óra 10 p. Csolnokon Adah-Kaleh szigetének megátogatása. Orsonna a szigeten. Csolnokon Adah-Kaleh vámórházhoz, innét kocsiával a vadregényes vidéken át Herkulesfürdőbe. Herkulesfürdő, érkezés (egy napi tartózkodásra) este 8 órakor. Elszállásolás, vacsora és táncmulatság. Szeptember 13-án reggeli. Herkulesfürdő és környékének megtekintése. Ebéd, amely után a kiránduló-társaság feloszlik. Részvételi díj 40 korona. Ez összegben bennfoglaltatik a hajó menetdíja, program szerint teljes ellátás, (ital nélkül) kocsit, csónak, borraival és a vezető utimarsal költsége. Jelentkezési határidő szeptember 6. Biztosíték a jelentkezés alkalmából személyenként 10 korona.

Ennélfogva kérem a résztvevő urakat, hogy a személyenként 10 korona biztosítékot címre sürgősen megküldeni sziveskednének, hogy a már nálam levő mérsékelt vasúti igazolványokat rögtön megküldhessem.

A vasúti kedvezmény abban áll, hogy bármely állomásra Pancsováig és a kiinduló állomásra vissza, gyors-, személy- és vegyesvonattal az I. és II. kocsiosztályban a használandó vonatnak megfelelő, oda és vissza külön-külön váltandó közvetlen alacsonyabb kocsiosztályú rendelkezés; a III. kocsiosztályban pedig személy- és vegyesvonattal féláru II. osztályú menetjeggyel utazhatni.

A részvételi díj 30 korona hátraléka Pancsován Gallovich Jenő urnak, a D. M. K. E. főtitkárának lesz lefizetendő.

Grabác, 1905. évi szeptember hó 4-én.

Vihely Géza,
egyleti elnök.

A „TORONTÁL” tárcája.

Diogénész, a nagy cinikus.

— A „Torontál” eredeti tárcája. —

Diogénész, a nagyszakállu cinikus unatkozva ült Athén piacán hordója előtt és gondolatok nélkül bámulta az akropoliszt, Athén fellegvárát. Izzó napsugár égette az arcát és nyilvánvaló, hogy Diogénész bölcsebben cselekedett volna, ha belebukik a hordójába, amelyben legalább némi árnyékot lehetett volna, ha már semmiképpen sem tágit vala hordó-lakása mellől. Diogénész, a nagyszakállu cinikus azonban meg akarta mutatni a napnak, hogy neki ugyan hiába parancsolgat, azt teszi, amit ő akar. És azt tette, amit ő akart.

Athén piacán ebben az időben, a fülledt levegőjű délután idején, egy lélek sem mutatkozott, csak két sovány kutya szűkült előtte hosszán és keservesen. Valószínű, hogy ők is a nagy melegség miatt panaszkodtak. Diogénész ügyet se vetett rájuk, ült, ült, nézte az akropoliszt és izzadt. Igen, nyájas olvasó, keserves mesterség volt ám cinikusnak lenni, különösen a délővi forróság városában.

Később enyhe szélfuvallat keletkezett és a hőség kezdett tűrhetővé válni. Diogénész idővel levette tekintetét a fellegvárról és bár szívének egy rejtett zugában az a polgári gondolat volt keletkezében, hogy immár kezd hűvösebb lenni, Diogénész, a nagy cinikus hivatalosan semmi időbeli változást sem vett észre. Különben is — előre megállapított program szerint — ily időtájakban azon szokott elmélkedni, hogy mennyire alávaló nép is az asszonyok. Mert Diogénész annak tartotta. Mi sem természetesebb tehát annál,

minthogy másfelé lekött figyeleme holmi légköri változások körül nem csaponghatott.

Amint így ült, nehéz és cinikus gondolatokba merülve, egyszerre csak lengén, mint a zefír, könnyedén, miként a halkléptű álom, elsuhan mellette Arzinoé, Polydektesnek, a részeges marhakereskedőnek csodaszép leánya. Barna kitűnő piros öv szorította derekához, mely oly tökéletes volt, mintha Phidias, a nagy szobrász szabta volna méreteit. Vállait a köpeny nem takarta és a fődeltenség frissen hullott hónok a ragyogását jelentette. És a testhez szorított kitűnő csupa bájos ivelésű idomokat sejtetett.

Arzinoé mosolyogva nézte az izzadó, nagyszakállu cinikust, de az izzadó és nagyszakállu cinikus őt egy tekintetre sem méltatta. Majd halkán megszólalt:

— Diogénész bácsi, te nagy cinikus vagy, miként atyád, Astyages, nagy és híres gazember vala. De ha eszed is volna, nem ülnél itt a napon, szabad prédájára a gyilkos napsugárnak. Nem gondolod?

Diogénész megrettent e profán és soh'sem hallott szavak hallatára. Elképedve ugrott fel helyéről és biztosnak látszott, hogy azon helyen veri fejbe a leányt. Arzinoé azonban nem rettent meg és Diogénész nem is ütött. Mert Arzinoé se-lyem pillái alól lefegyverző, álmodozó és parancsoló csodaszép szemek villantak feléje és Diogénész lebecsájtotta ütésre emelt kezét.

— Oh, csak buta asszonyok ne volna a világon! sóhajtotta aztán igaznak látszó meggyőződéssel, de szíve egy kissé hangosabban vert, mint máskor.

Arzinoé pedig nem tágitott a nagy cinikus mellől és mosolyogva nézte őt tovább. Nyilvánvaló, hogy tetszett magának ebben a helyzetben, amint

szánalmas mosolylyal nézte az előtte fekvő nagy cinikust.

— Mit bámulsz rajtam, te gyöngye szellemű leány, kérdezte megint Diogénész. Takarodj mellőlem, mert ha meglátnak tanítványaim, még azt találják hinni, hogy holmi hitvány asszonynéppel ölöm drága időmet. Menj az alvilágba!

A leány azonban nem ment az alvilágba és Diogénész szívének ama bizonyos rejtett zugában megint csak polgári gondolat volt keletkezében. Az t. i., hogy nem is olyan nagy baj, ha ez a leány nem megy az alvilágba.

Arzinoé se maradt adós a felelettel.

— Te nagy majom vagy, óh Diogénész, mondotta, ezt mi athéni lányok már régen elintéztük magunk között. Haem azért nem megyek el. Itt maradok melletted és csak úgy távozom, ha te is velem jössz. Jobb, ha jössz, mert itt, a piacon, Diogénész, a nagy nőgyűlölő csak nem beszélhet órákig egy gyöngye szellemű leánnyal. Gyere, sétáljunk az erdőbe, hadd erősödjék általad az én gyöngye szellemem, óh nagyszakállu cinikus!

Diogénész habozott. Ennek a tolokodó ördögnek igaza van: csak nem teszi kockára világraszóló hírnevét ő, a nagy Antisthénésznek még nagyobb tanítványa, egy leány bolond szeszélye miatt. Pláne itt, a piacon. Ugy gondolom azonban, hogy Diogénész akkor is habozott volna, ha ennek a leánynak nem lett volna ennyire igaza.

Dühösen pillantott a leányra, aztán félkelt a földről és követte Arzinoét. Utközben oly arccal nézett maga elé, mintha agyát súlyos gondolatok bántanák és csak akkor rezzent egy kissé össze, amikor az előtte haladó leányra esett — persze véletlenül — a tekintete, aki kacér mosolylyal fordult időnkint hátra Diogénész felé. Tet-

HIREK

Tájékoztató.

A gőzfürdő (telefon 118. szám) minden nap reggeli 1/2 órától kezdve délig az urak részére nyitva van; hölgyek részére minden kedden és pénteken déltől 5 óráig délután; ugyanazon napokon este 1/2 óráig urak részére is. Vidéki hölgyek részére minden nap délelőtt gőzfürdő. A kádfürdő egész nap nyitva marad.

Szeptember 11. D. e. 9 óra köz. biz. ülése.
" 11. D. e. 11 óra rendkívüli megyei közgyűlés.

— **A megyei áll. választmány ülése** Torontálvármegye állandó választmánya ma délután kezdte meg üléseit, melyeken a hétfői rendkívüli közgyűlés tárgyait készíti elő.

— **Ügyészségi megbízott.** A m. kir. igazságügyminiszter dr. Kun Antal antalfalvai gyakorlóügyvédet a pancsovai kir. ügyészség körületébe ügyészségi megbízottul rendelte ki.

— **Nagybecskerek jövő évi költségvetése.** A városi tanács legutóbbi ülésében tárgyalta Nagybecskerek jövő évi költségvetését. Dacára annak, hogy Felső-Muzslya elszakadása folytán beállt pótdadó jövedelem eszüként számításba vették, mégis az előirányzat s így a pótdadó sem lesz nagyobb, mint az idej volt. Ez annál jelentősebb, mert a polgármester a költségvetési irányszabályzat keretében intézte el a gimnáziumi tanárok nyugdíjazásának átutalását az országos nyugdíjalapba, a mivel a város a közel jövőben történő nyugdíjazások nagy terhével megszabadul. Ha Felső-Muzslya elszakadása be nem következett volna, akkor a költségvetésben a pótdadó 2 és fél százalékkal már csökkent volna.

— **Stassik Antal elhunytához.** A mélyen lesújtott családhoz naponta érkeznek a részvételek, melyek mind arról a nagy szeretetről tanuskodnak, melylyel az oly korán elhunyt fiatal embert körülvevők. Hogy tisztárai mennyire becsülték, mutatja az a körülmény, hogy a Ganz-gyár, melynél a fiatal ember alkalmazva volt, azzal is kifejezte iránta való becsülését, hogy a gyászszertartásra egyik tisztviselőjét, Szűcs Gyula mérnököt küldötte le, aki a családnak a gyár igazgatóságának és tisztviselői karának részvételt tolmácsolta, a gyár tisztviselői pedig egy remek babér- és virágkoszorút küldöttek Stassik Antal sírjára, szalagján ezzel a felirással: „Felejthetetlen kartársunknak.”

— **Kiss Ernő szobra.** Vértanu tábornokunk Kiss Ernő szobra mindjobban közeledik a megvalósuláshoz. A Ferenc József-téren a napokban már megkezdtek a szobor alapozását s a munka erősen folyik. Az alapot másfél-két méter mélyre tervezték, azonban a szobor helyén a földben alagsóvezésre akadtak, ami a városi térképen nincs feltüntetve. Emiatt az alapozást, melyet Scheer Ede budapesti műépítő, a szobor épi-

tésze vezet, jóval mélyebben kell megcsinálni. A munkával így is elkészülnek szeptember folyamán, úgy hogy az alap kellőképpen megszilárdulhat addig, míg a szobor talpazatát ráépíthetik és a szobrot elhelyezhetik. A szobor maga már javában munkában van Radnai Béla szobrász budapesti műtermében. A szobor nagy gipszmintája is kész, úgy hogy legközelebb az öntőműhelybe kerül. A három méter magas talpazatot a jövő év elején helyezik el s azután fölteszik rá a szobrot, úgy hogy jövő március 15-ikén leleplezhetik.

— **A kereskedelmi és iparkamarából.** A temesvári kereskedelmi és iparkamara tegnap tartotta lovag Vest Ede kir. udvari tanácsos, kamarai elnök elnöklésével a nyári szünet utáni első ülését, melyen Torontából megjelentek: Bogdán Márk, Messinger Zsigmond és Fodor Sándor kikindai kültagok. Napirend előtt Tedeschi alelnök a magyar-szerb határforgalmat teszi beható és helyes bírálat tárgyává. Szónok sokat foglalkozott a kérdéssel, érintkezett az érdekelt körökkel és arra a meggyőződésre jutott, hogy az utlevélkénszernek állandó felfüggesztése, — magyar részről, mert Szerbiában nincs is utlevélkénszer, — nemcsak a szomszéd állammal való barátságos viszonyunkat tenné szorosabbá, hanem közgazdasági tekintetben is nagy előnyünkre volna. Már maga az a körülmény, hogy Szerbiában az életmód, ami a legszükségesebb ipari cikkeket is illeti, sokkal drágább, mint hazánkban, természetessé teszi, hogy szerb szomszédaink szívesen keressék fel a dunamenti magyar városokat. A pancsovai kiállítás erre vonatkozólag tanulságos példát ad, mert azt, — minthogy a határzárta a kiállítás idejére felbontották, — a szerbek tömegesen látogatták, sőt volt nap, hogy 2500—3000 belgrádi is megfordult Pancsován. A napirend tárgyai során a hazai ipartestületek központi bizottságának meghívása folytán a kamara a f. hó 8—10-én Szabadkán tartandó országos ipartestületi kongresszusra Haller Antal beltagot és Fodor Sándor nagykikindai kültagot küldi ki. Orlovát községnek hetivásár engedélyezése iránti kérelmét a kamara elutasítólsg véleményezi, korlátolt heti állatvásárnak Sára falván való megtartását azonban nem kifogásolja, mivel a község lakosainak túlnyomó része állattenyésztést üz, a községnek pedig amugyis van hetivásári joga. Hasonlóképpen pártolja az ülés Zsombolya községnek abbéli kérelmét, hogy vásárainak ideje három napra kitolassék. Az egyes törvényhatóságok ipartanácsába a kamara a következő tagokat küldi ki: Torontálvármegye részére: Weisz László és Pavlicsek József rendes, Mausz János és Fodor Sándor póttagok; Pancsova szab. kir. város részére: Graff P. János és Ditz János rendes, Nádor Gyula és Szubotics Elek póttagok; Versec város részére: Flórián György és Hemberger Balint rendes, Hahn Ignác és Andrejevics György póttagok.

— **A tanév kezdete.** A jövő nemzedéknek, a haza reménységének nagy napja van ma. Ez az a nap, a melyen nekik, az ő saját külön

kalendáriumokhoz híven, „boldog új élet” kell kívánunk. Mert az ő új esztendőjük ma veszi kezdetét. Minő gyönyör, minő élvezet volt őket reggel látni. Ma, a midőn a beiratási tolongások szerencsés befejeztével végre mint rendes, bejegyzett cég jelentek meg az iskola falai előtt. Mennyi életkedv, mennyi egészséges önbizalom egy csoportban. Piros-pozsgás arcu leánykák, virgoc, temperamentumos fiuk hangos diskurzussal beszéltek el pajtásaiknak nyári élményeiket. Valamennyi iskolás gyerek a szép jövő biztos reményével lépte ma át az iskolák küszöbét és valamennyi reméli, hogy a farszató palatábla- és könyv-cipeléseknek valamikor majd csak a „sub auspiciis regis” tudori avatás lesz a jutalma. Az ifju lélekből fakadó eme remény okozta ma náluk azt a kitörő örömet, a melylyel a tanévet megkezdették.

— **Polgármesterek értekezlete** Pancsován. Mint Pancsováról jelentik, a polgármesterek országos értekezlete szeptember 10 és 11-én lesz Pancsován. Valamennyi törvényhatóság, sőt egyesek több képviselői tag kiküldésével, bejelentette már részvételét.

— **Ipartestületek országos kongresszusa.** A szabadkai VII ipartestületi országos gyűlés szeptember 8, 9. és 10-ik napján lesz. A központi bizottság most teszi közzé az előadói javaslatokat és az ipartestületi indítványokat. Napirendre tűzettek: Zichy Jenő gróf előadói javaslata az önálló vámterületről, Achim János és Dóczy Ferenc javaslatai az ipartörvény revíziójáról s az iparosok eddigi kongresszusain hozott határozatok újabb összefoglalása. Előadói javaslatok még: Thék Endre és Kunfalvy Nándor: az önálló iparosok állásfoglalása a munkásmozgalmakkal szemben; Sugár Ignác és Szilágyi Mihály: állami és egyéb intézkedések a kézműipar rendszeres emelése érdekében; Horváth János: az ipari szövetkezetek reformja és Achim János: a betegápolási pótdáról szóló törvények módosítása. Az indítványok közt van több ipartestület az ipartörvény revíziója és az eddigi kongresszusi határozatok újabb összefoglalása, valamint a munkásmozgalmakkal szemben való állásfoglalás tárgyában, továbbá Meisls Mór dr. indítványa az ipari szövetkezetek reformjáról és még egyéb indítványok, köztük: üdülőhelyek szegény iparosoknak, a vasuti szállítás olcsóbbá tétele s különböző iparosérdekek érvényesítése. — A kongresszuson a nagybecskereki ipartestület részéről Jovanovics Bozsidar vesz részt.

— **Beiratások eredménye.** A Messinger Karolin-féle leányintézetben a beiratások a következő eredményt mutatják: elemi iskolában 67 tanuló, polgári iskolában 96 tanuló, továbbképzőben és magántanulók 29, bennlakó növendék 36, felbennlakó 6, ami a tavalyi létszámhoz képest nagyon szép fejlődés.

— **Dühöngő elmebeteg.** Mint Temesvárról írják, a bázisai vonattal tegnapelőtt este egy csinos külsejű fiatalember érkezett Temesvárra, aki a józsefvárosi Korona-szállodában bérelt lakást és azonnal nyugodni tért. Reggelre kelve csemetett a szobapincéért, akitől egy korsó vizet kért. Mikor a pincér a korsóval megjelent, kiragadta azt kezéből és a fejéhez vágta, a szoba butorzatát pedig a szó teljes értelmében összezúzta. Csak nagynehezen tudták megfékezni, amikor kintunt, hogy a szerencsétlen Bayer Simonnak hívják és Uzdiról való. Megfigyelés végett beszállították a temesvári kórházba.

A nagybecskereki bombamerénylet, vagyis a bombák mégis elsültek.

Ismerik önök a lavina-hireket? Azokat, amelyek szende hólapdakként kezdik meg pályafutásukat és mire a „Frankfurter Zeitung” szerkesztőségéig elgurulnak, hatalmas városokat maguk alá temető hótömbökké válnak? Egy ilyen vésztes lavina-hír a nagybecskereki bombamerénylet, amelyben a merénylet — hála az égnek — e nem sült, de melynek bombái a magyarországi lapokban mostanság robbanak fel réges puffogások közepette és a főlzálló füstfellegek között ártatlan „kacsák” röpdösnek bájdus köznycsattogással.

Az egyik lapban például azt olvassuk, hogy Valpeck Mihály, a rosszmájú cserepes, nem átalotta Nagy Dezsőt, dr. Podvinecz Izsót, dr. Gyenest és Reitter főkapitányt két ezer koronával megkötöztetni, hogy néki átkos munkájában segítségére legyenek. Ime az illető lap szóról-szóra:

„Nagybecskereken különös módon akarta magát megboszulni egy állásából elbocsájtott gyárvezető a főnökén. Valtek Mihály, a nagy-

szett a leánynak a gondolat, hogy most a nagy nögyülőő szapora léptekkel halad piciny szandáljai nyomába, míg Diogénes buzdón és bensőséggel azon imádkozott, hogy valahogy tanítványaival ne találkozzék. De bensejében egyuttal már határozottabb alakot öltött az a tudat, hogy Arzinoé bár hitvány nőszemély, de szép nőszemély.

Amint a városon kívül voltak, Arzinoé, ki eddig hallgatag volt, odaépett a nagy cinikus mellé.

— Hallod-e öreg, szólt lágy, csengő hangján, ne vágjál ilyen böjti arcot! — és selymes érintésű karjával átfonta a nagy cinikus nyakát, apró kezeivel pedig Diogénes hosszú szakállával babrált.

Diogéneset e pillanat készületlenül találta. Úgy érezte, hogy ez az a pillanat, a melyben Antisthénésnek tenitványa kezd benne elszendergni. És amit főképen érzett, az Arzinoének karja volt. Diogénes hosszan küzködött magával, míg végre arcára hosszu-hosszu távollét után bizonytalanul és határozatlanul visszatért a mosolygás.

És Diogénes most már kevésbé volt cinikus és amint jobban és jobban az erdő mélye felé haladtak, Diogénesnek, a hitehagyott Diogénesnek arcára csodálatos pir gyuladt ki. Szólni azonban nem szólt. Ezt méltóságán alulnak találta volna. A leány pedig lágyan cirógatta őt és Diogénes még akkor is mosolygott, amikor Arzinoé teljes komolysággal és többször ismételvegve mondotta: — Oh bölcsék, micsoda nagy szamarak is vagytok ti!

A cinikus már mélyen aludt benne. Arzinoé gyermekmódra örült ennek a bolond játéknak, különösen, amint látta, mint kap lángra a nagy jellemű cinikus, mint lobog ez a folyton

növekvő láng és mint emészti föl végre teljesen a nagy jellemet.

Amikor az Akropoliszon, ott ahol Athén védszentje, a nagy kigyó volt elhelyezve, föltűnt a viláosság, amely Athén polgárainak ünneplésen jelezte, hogy Pallas éjjeli akar a városra borítani, Arzinoé és Diogénes visszafelé indultak.

A leány hirtelen Diogénes elé szökken, nekiiramodott az erdőnek és odakiáltotta a bámuló Diogénesnek:

— Ha utolérsz, megcsokolhatsz.

Diogénes ezt, őszintén szólva, már előbb is meg akarta tenni. De csak megtenni, gondolni reá nem akart. Oh mily prófán lett volna ez — gondolatnak!

Futott tehát a leány után. A leány fűgén, gyorsan, mint a zerge ugrott át bokron, száraz galyon, árkokon. Diogénes ziháló kebellet futott uána, gyöngé lábai hirtelen erőre kaptak, mintha minden száz lépés után egy évet hagyott volna hátra korából... Hopp-hopp, tartott a hajszá árkon-bokron keresztül... Már-már elérte a leányt, amikor az uj erővel nekiiramodott és megint messzire elhagyta... Diogénes úgy érezte, hogy már soha el nem érheti, amikor közvetlenül Athén kapuja előtt Arzinoé egyszerre csak egy kőbe botlott és elesett... Diogénes lihegve futott hozzá és hosszu, szenvedélyes csókot nyomott az ajkára...

A kapunál elváltak; a leány könnyes szemekkel, haragosan, Diogénes mosolygva és megifjodva. De amint a város piaca felé közeledett, arca megint komolyra változott, lépteit ünnepélyesen meglasztotta és mutató ujját összeráncolt homlokára illesztette. Fekete köpenyének csücskét jobb kezébe fogta, kezét a mellére nyomta és ünnepélyes méltósággal haladt tova Athén piacán, az esti sétára összesereglett emberek között...

Borsodi Lajos.

TÁVIRATOK

A helyzet.

A koalíció vádindítványa.

becskereki cserépletőgyár vezetője, felakarta robbantani a gyárat, mert felmondtak neki. Valtek 2000—2000 koronával megvesztegette Márki Antalt, Kecskeméti Arnoldot, Nagy Dezsőt, Grossmann Endrét, Podvinec Jánost, hogy segítségére legyenek, sőt Ritter (igy!) Oszkár rendőrkapitányt is megkörnyékezte, hogy ne indítsa vizsgálatot.

Hát ez kedves. Ezek az urak tehát — a jói informált hirlap szerint — két ezer korona árán hajlandók lettek volna Valpek Mihály urnak azt a szívességet megtenni, hogy a levegőbe repüljenek — ők maguk. Netto: két ezer koronáért. Jupiterre: nem sok egy ilyen röpülésért!

A másik lap a levegőbe-szállást öt uri ember részvételével nem tartja imponánsnak. Öt uri emberért nem érdemes lármát csapni. Minek következtében ihletett fantáziával szórul-szóra így zengi el a rémes esetet: „Valpek két-két ezer koronáért felbérelt két rosvott multu embert, kiknek az lett volna a feladata, hogy a gyár igazgatósági helyiségét felrobbantsák, amikor a fő-részvényesek ott értekezletet tartanak. Majd pedig: „Egy bombát Ritter Oszkár főkapitánynak szántak, kinek lakásait szintén a levegőbe akarták röpíteni. Szent Habakuk! Micsoda ihlet! A fő-részvényesek ériekzeleto — a levegőben! És még minálunk arról panaszkodnak, hogy Magyarországon újabb erősen megcsappant a költői véna és nincs invenció! Dehogy nincs. Éppen csak annyi történt, hogy az a bizonyos inspiráció a költeményekből átvándorolt a napihírekbe. Vigyázzon Ritter Oszkár főkapitány a lakásaira! Mert ha a bombák nem is, de a napihírek még föl találják robbantani szerény lakásait!

Ezek után valószínűnek tartom, hogy a holnapi „Frankfurter Zeitung“ a következő napihírt szervoirozza majd olvasóink:

„Nagybecskerekéről (Dánia) jelentik: Óriási szerencsétlenség történt Nagybecskerek államban. Valpek Mihály, rendőrfőkapitány elé, amint éppen ebéd utáni fekete-kávéját akarta az igazságügyi palotában elfogyasztani, egy Kecskeméti András nevű orosz anarkista bombát dobott csészéjébe, amely fölrobbant és az egész igazságügyi palotát maga alá temette. Ugyanakkor a palotában miniszter-tanács volt, amelynek tagjai: dr. Nagy Dezső, dr. Podvinec László, Ritter Oszkár, dr. Gyenes Viktor, Grossmann Endre és János a romok alá kerültek. Az államban az eset óriási szenzációt okozott stb. stb.“

B-I.

Irodalom.

* Az Amatőr szerkesztősége értesíti az olvasót, hogy a lap legközelebbi (szeptember 1-jei) száma, mint kiállítási szám, a nemzetközi művészi fénykép-kiállítás megnyitójának napján, azaz szeptember 8-án jelenik meg.

* Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár* szeptember 1-jén megjelent 17-dik számában Nagysolymosi Szabó Ferenc, okleveles tüzoltó-tiszt, Torda-Aranyos vármegye tűzrendészeti felügyelője befejezi „A tűzrendészet kezelése a közigazgatási hatóságok által“ című érdekes monografiáját, mely szakkörökben élénk elismerésben részesült. Ebben a számban a szerkesztőség számos pénzügyi, általános közigazgatási, telekkönyvi, iskolai, bányügyi stb. kérdésben ad szak szerű feleletet. A „Döntvénytári rész“ szintén igen változatos. A községi vagyontügyekben a magánfelek felelősségi jogának kizárására, a felfüggesztett jegyzők korpótlékára a belügy-miniszter, a szállítóüzletben alkalmazott kocsi-nak nem cseléd minőségére vonatkozólag a minisztertanácsnak; az önálló iparos nem lehet másnak üzletvezetője tekintetében a kereskedelmi miniszternek; továbbá a képviselő-testületi tag választása, a fővárosi virilista minősítése, a tisztújítás és a jegyzőválasztás érvényessége, a tisztletbeli tisztviselők illetményeire, a körállatorvos díjazására, a községi választások elleni felelősségre nézve a közigazgatási bíróság általános osztályának; valamint az ex-lex idején fizetendő kamat és az átadott fizetési meghagyás kézbesítése hatályának kezdetére stb. vonatkozólag a közigazgatási bíróság pénzügyi osztályának elvi határozatait közli. A „Gyakorlati Közigazgatási Könyvtár és Döntvénytár“ előfizetési ára egész évre 12 korona, félévre 6 korona, negyedévre 3 korona, egy óra 1 korona. Az előfizetési díjakat legcélszerűbb postai utalványon a szerkesztő és kiadó Dr. Dolenc József, ügyvéd, Budapest. VIII., József-körút 74. sz., II. em. 11. címére küldeni. Az érdeklődőknek szívesen küldenek mutatványszámot.

kon viharos időben kirándulásra indult a tavon. A csónak felborult és mind a hárman a vízbe estek. Kétségbeesetten belekapaszkodtak a csónakba és segítségért kiáltottak. Egy óra hosszáig küzdtek a hullámokkal, de segítség nem érkezett. Hauber végre kifáradt, elbocsátotta a csónakot és elmerült a tóban. Másik két társa még egy félórát töltött halálos aggodalomban, míg végre egy arra vetődött csónak kimentette őket. Hauber holttestét másnap kifogták a vízből. Fialat özvegy és egy kis gyermek siratja.

Budapesti gabonátözsde.

Budapest, 1905. szeptember 6.
A készlet hivatalos árjegyzése:

B u z s	Kilos	100 kilogr. ára		Kilos	100 kilogr. ára	
		kor.-tól	kor.-ig		kor.-tól	kor.-ig
Tiszavidéki uj	76	—	—	80	16,20	16,50
Pestvidéki uj	76	15,60	15,95	80	16,10	16,45
Bánsági uj	76	—	—	80	—	—
Bácskai uj	76	15,90	16,15	80	—	—
Rozs elsőrendű					12,70	12,85
„ másodrendű					12,45	12,95
Árpa takarmány					12,40	12,75
„ égetni való					12,25	12,35
„ sörfőzésre való					0,—	0,—
Zab					12,50	13,10
Tengeri búza					16,80	17,15
„ másod					—	—
Rozsa káposzta					—	—
„ hénási					—	—
Kékes					0,—	0,—

Határidő-üzlet.

Budapest, szept. 6. (A nagybecskereki Lloyd-társulat táv.) A mai tőzsdén az árak részben emelkedtek, részben estek. Déli zárlatkor a következő árakat jegyezték:
Buzs (októberre) 15,80 — —
Buzs (áprilisra) 16,50 — —
Tengeri (májusra) 13,16 — —
Zab (októberre) 11,94 — —
Rozs (októberre) 12,84 — —

Közgazdaság.

Uj bank Szegeden. Mint Szegedről jelentik „Bankegyesület részvénytársaság Szegeden“ címmel uj penzintézet alakul. A társaság alap-tőkéje 300.000 korona. Egy részvény ára 300 korona. A megalakulandó részvénytársaság első igazgatói zyanánt az alapítók a kereskedelmi törvény 183. §-ában gyökerező joguknál fogva három évre kinevezik az alakuló közgyűlésen: Bíró Benő mérnököt, Bokor Adolf gyógyszerészt, Csernovics Agenor főmérnököt, Gaal Endre városi tanácsnokot, Gräber Gyula földbirtokost, Regdon Gejza mérnököt, Rosenberg Zsigmond vasuti főhivatalnokot, Rózsa Béla földbirtokost, Schaffer Vilmos penzintézeti igazgatót, Straubert Izidor nyug. honvédezedest és Winkler József gyárost.

Temesmegyei gazdák Pancsován. A temesvármegyei gazdasági egyesület folyó hó 8—10-ig kirándulást rendez Pancsovára a kiállítás megtekintése céljából. A kirándulás terve szerint az indulás 8-án Temesvárról d. u. 3 órakor; utazás Versecon keresztül, érkezés Paocsovára 8-án este 10 óra 27 perckor. 9-én egész nap a pancsovai kiállítás és az időszaki baromfi-kiállítás, valamint Pancsova egyéb nevezetességeinek megtekintése. 10-én reggel átkelés Belgrádba, Belgrád megtekintése. Visszaérkezés Pancsovára d. u. 1 1/2 órakor, elutazás Pancsováról d. u. 2 órakor, érkezés Temesvárt este 8 óra 5 perckor.

Nyilttér.*

Igen alkalmas utazásoknál.
Rövid használat után nélkülözhetetlen.
Egészségügyi hatóságok által megvizsgálva.
Bismarkyán holt Bécsben, 1897. júl. 8-án.

Kalodont

nélkülözhetetlen
fogtisztító-szer.

A fogak tisztántartásához csupán szájvizet nem elegendősek. A foghúson mindig ujólag keletkező ártalmas anyagok eltávolítása csakis mechanikus tisztítással kapcsolatban oly frissítően és antiseptikusan ható fogtisztító-szerrel sikerülhet, minőnek a „Kalodont“ már az összes kulturáltabb emberek a legsikeresebb használatra bizonyult.

(217—21.13)

* Az e rovat alatt közöltéket nem vállal felelősséget a szerk.

A béke.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Portsmouthból sürgönyzik, a békeszerződést négy példányban elkészítették s tegnap aláírták. Mikor az aláírás megtörtént, ezt 14 ágyulóves jelezte, mire az ágyulóvesekre a városban megszólaltak a harangok s a házakra zászlókat tűztek ki. Az aláírás után Rosen báró japán nyelven Komura bárónak a cár örömet tolmácsolta.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Londoni táviratok szerint Tokióban felnek a békekövetek megérkezéséről, mert azt hiszik, hogy közel, sőt dinamittal fogja a nép őket fogadni.

A németországi kolera.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) A Neue Westpreussische Mittheilungen című ujság közli, hogy a marienwerderi kerületben újabb kolera-gyanús megbetegedéseket konstataáltak. Hivatalosan jelentik, hogy a járványos betegségek kórházát megvizsgálták és ázsiai kolera-t nem konstataáltak.

A tatárok forradalma.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Mint Tifliszből sürgönyzik, Baku vidékén a tatárok véres zavargásokban törtek ki. A zavargók szörnyű öldöklést követnek el. Eddig kétszáz embert lemészároltak, több százat megsebesítettek. A tatárok felgyújtották a petroleumforrásokat is.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Tifliszből sürgönyzik: A tatárok betörték Bakuba s ott iszonyu mészárlás folyik. Háromszáz petroleumforrás ég.

Csónakázás a halálba.

Budapest, szept. 6. (A „Torontál“ eredeti távirata.) Bécsből sürgönyzik: Az Atterseen tegnap súlyos baleset történt. Dél előtt tizenegy órakor Hauber Kamilló bécsi mérnök egy építési adjunktus és Ruber Vilmos pékmester kíséretében az ugynevezett Morganhoftól csóna-

Vonatok érkezése és indulása

Nagybecskerekre, illetve Nagybecskerekről.
Érvényes 1905. május hó 1-től.

Érkezik:

a) A nagybecskereki pályaudvarra:
Temesvár, Versez, Zombolyáról: délelőtt 9 óra 33 p.
Pancsováról: délután 5 óra 40 p.
Budapest—Szegedről: reggel 7 óra 22 p.; délután 5 óra 30 perc.
Szegedről: (motorkocsi) d. e. 9 óra 37 perc.
Budapest—Nagykikindáról: este 9 óra 58 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarra:
Zombolyáról, Versezről, Alibánárról és Temesvárról: este 8 óra 05 p.
Módosról: minden kedden, pénteken és vasárnapon reggel 6 óra 28 p.
Pancsováról: reggel 8 óra 27 p.
Zombolyáról: (keskenyvágányú vonal) reggel 8 óra 23 p.; este 7 óra 05 p.

Indul:

a) A nagybecskereki pályaudvarról:
Pancsovára: délelőtt 8 óra 10 p.; este 7 óra 5 p.
Szeged—Budapestre: d. e. 10 óra 10 p.; este 6 óra 46 p.
Szegedre: (motorkocsi) d. u. 1 óra.
Nagykikinda—Budapestre: reggel 6 óra 7 p.
b) A nagybecskerek-bégaparti pályaudvarról:
Zombolya, Temesvár, Versez: délután 4 óra 35 p.
Temesvár, Versez, Antalfalva—Pancsova és Alibánárra: reggel 3 óra 33 p.
Zombolyára: (keskenyvágányú vonal) reggel 3 óra 53 p.; délután 5 óra 25 p.
Módosra: minden kedden, pénteken és vasárnapon délelőtt 11 óra 38 p.

572. B. v. k. sz. 1905.

777—1.1

Árverési hirdetés.

Alólirott kir. bir. végrehajtó által közhírré tételik, miszerint a tekintetes nagybecskereki kir. törvényszék 1905. évi augusztus hó 3-dik napján kelt 6731. sz. végzésével megkeresett nagybecskereki kir. járásbírósnak 1905. évi aug. hó 10-ik napján V. 850. sz. a. kelt végzése folytán dr. Hubert Zsigmond nagybecskereki ügyvéd által képviselt, Deutsch Gyula nagybecskereki lakos felperes részére Velter János és Magdolna lázárközi lakosok 72 korona 68 fillér és járulékaik iránt, kielégítési végrehajtás útján 1905. évi augusztus hó 11-dik napján Lázárközön lefoglalt 1000 koronára becsült 50 mm. buza s 1 két éves csödör csikóból álló ingók Lázárközön alperesek lakásán, birói árverésen készpénzfizetése mellett leendő eladatása 1905. évi szeptember hó 21-dik napjának d. e. 9 órájára tüzetett ki, az 1905. V. 850/2. sz. a. kelt végzése alapján az árverés elrendeltetvén, annak az alap, illetve felülfoglaltatók követelése erejéig is, 1891. évi LX. t.-c. 120. §-a értelmében, amennyiben törvényes zálogjogot nyertek volna, meg fog tartatni.

Együttal felhivatnak mindazok, kik az elárverezendő ingóságok vételárából a végrehajtató követelését megelőző kielégítéshez jogot tartanak, de az, ha részükre a foglalás korábban eszközöltetett, a végrehajtási iratokból ki nem tűnik, úgy az esetben is, ha elsőbbségi bérleti vagy haszonbérleti viszonyon alapszik és ezen törvényes zálogjoguk a végrehajtási jegyzőkönyvben megvan ugyan említve, azonban a követelés összege ugyanott kitüntetve nincs, miszerint az 1881. évi LX. t.-c. 111. §-ához képest elsőbbségüket az árverés megkezdéséig alólirotthoz egy példányban írásban adják be, avagy szóval jelentsék be annál is inkább, minthogy később bejelentett elsőbbségek végrehajtató kielégítését nem gátolván, igénylők a vételár fölöltségére fognak utasíttatni.

Nagybecskerek, 1905. évi szeptember hó 5-dik napján.

Kiss,
kir. bir. végrehajtó.

Köszönetnyilvánítás.

Hálás köszönetünket fejezzük ki mindazoknak a jó barátainknak és ismerőseinknek, akik szeretett

A N T I

fiunk halála alkalmából részvétüket nyilvánították s a temetésen és rekviemen résztvevők és ezzel mélységes bánatunkban osztozkodtak. Őszinte köszönetünk e b. ujság szerkesztőségének is, amely megboldogult fiunkat oly igaz és meleg hangon parentálta el.

(775—1.1)

Dr. Stassik Ferenc és neje.

21193. sz. 1905.

771—3.2

Hirdetmény.

A tisztviselői nyugdíj (pénzügyi) palotában előbb Jokly Imre és Irma által bérben birtolt helyiség azonnal kiadó. Közlelbi értesítés a megyei ügyészségnél nyerhető.

Nagybecskerek, 1905. augusztus 22.

Jankó,
alispán.

Teljes ellátást keresek, lehetőleg két szobával, két nyolcadikos gimnazista fiam számára intelligens uri családnál.

769—3.3

Cím a kiadóhivatalban.

A „Nagyszebeni

általános takarékpénztár" előnyös feltételek mellett engedélyez törlesztéses jelzálogkölcönt földbirtokra, 628—25.17 házakra és ad

építési hitelt.

Bővebbet: Breitner Zsigmond kerületi ügynöknél, Törökbeese.

Használt
boroshordók
megvételre kerestetnek.

Cím a kiadóhivatalban. 529—x.64

FELTÜNŐ UJDONSÁG.

Delice

Minden hirdetés felesleges, a dohányzó egyszerűen veszi és többé másra nem számít.

legjobb valódi francia
SZIVARKAPAPIR ÉS SZIVARKAHÜVELY.

613—104.71

HIRDETÉSEK

gyárosoknak, kereskedőknek és iparosoknak, saját érdekük, hogy gyártmányaikat, áru- és iparcikkeiket mennél többet hirdessék.

A hirdetések 1900. évi július hó 1-je óta bélyegmentesek és annyira olcsók, hogy aki nem hirdeti, az maga ellen vét!

Hirdetések felvételnek a „TORONTÁL” kiadóhivatalában.

Nyomatott Pleitz Fer. Pál kiadónál, Nagybecskereken.